

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України
щодо місць поховання загиблих (померлих) осіб, які захищали
незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Земельному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3–4, ст. 27):

1) у статті 20:

абзац другий частини дев'ятої після слів "об'єктів соціально-культурного призначення" доповнити словами "військових меморіальних кладовищ";

доповнити частиною тринадцятою такого змісту:

"13. Наявність на земельній ділянці території Смарагдової мережі та/або структурних елементів екологічної мережі не є підставою для заборони зміни цільового призначення такої земельної ділянки для розміщення на ній Національного військового меморіального кладовища та військових меморіальних кладовищ";

2) у підпункті 22¹ пункту 27 розділу X "Перехідні положення":

абзац перший викласти в такій редакції:

"22¹) для розміщення Національного військового меморіального кладовища та військових меморіальних кладовищ передача у постійне користування, зміна цільового призначення земельних ділянок державної власності здійснюються з такими особливостями";

в абзаці другому слова "Національного військового меморіального кладовища" замінити словами "Національного військового меморіального кладовища та військових меморіальних кладовищ", а слова "у сфері соціального

захисту ветеранів війни" – словами "у сфері підтримки та реалізації інтересів ветеранів війни";

абзац третій викласти в такій редакції:

"вилучення земельних ділянок із постійного користування для розміщення Національного військового меморіального кладовища (за винятком військових меморіальних кладовищ, які є його невід'ємними складовими) може здійснюватися без погодження землекористувача, що належить до державної власності. У разі вилучення земельної ділянки для розміщення Національного військового меморіального кладовища, військових меморіальних кладовищ за згодою землекористувача йому може бути передано у користування іншу земельну ділянку державної власності. У разі передачі земельної ділянки на заміну збитки землекористувачу, пов'язані з вилученням земельної ділянки, не відшкодовуються";

в абзаці п'ятому слова "у сфері соціального захисту ветеранів війни, для розміщення Національного військового меморіального кладовища" замінити словами "у сфері підтримки та реалізації інтересів ветеранів війни, для розміщення Національного військового меморіального кладовища та військових меморіальних кладовищ";

абзац шостий викласти в такій редакції:

"Не допускається зміна цільового призначення земельних ділянок на умовах, визначених цим підпунктом, що розташовані в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення, створених чи оголошених у порядку, встановленому Законом України "Про природно-заповідний фонд України", на землях водного фонду, а також на територіях житлової забудови, визначених затвердженою містобудівною документацією на місцевому рівні".

2. У Законі України "Про поховання та похоронну справу" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 7, ст. 47 із наступними змінами):

1) абзац перший статті 1 викласти в такій редакції:

"Поховання – діяльність відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових осіб у межах повноважень, визначених цим Законом та прийнятими відповідно до нього нормативно-правовими актами, а також суб'єктів господарювання, спрямована на";

2) у статті 2:

після абзацу першого доповнити двома новими абзацами такого змісту:

"військове кладовище – відведена у встановленому законом порядку земельна ділянка з облаштованими могилами, колумбаріями чи іншими будівлями та спорудами, призначеними для організації почесних поховань та утримання місць поховань загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, забезпечували виконання

службових обов'язків та присяги на вірність Українському народу, а також борців за незалежність України у ХХ столітті;

військове меморіальне кладовище – невід'ємна складова Національного військового меморіального кладовища, розміщена на земельній ділянці, відведеній у межах відповідної області або Автономної Республіки Крим у встановленому законом порядку та наданій у постійне користування державній установі, що належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері підтримки та реалізації інтересів ветеранів війни, з облаштованими могилами, колумбаріями чи іншими будівлями та спорудами, призначеними для організації почесних поховань загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, забезпечували виконання службових обов'язків та присяги на вірність Українському народу, а також борців за незалежність України у ХХ столітті".

У зв'язку з цим абзаци другий – двадцять третій вважати відповідно абзацами четвертим – двадцять п'ятим;

після абзацу четвертого доповнити новим абзацом такого змісту:

"історичне військове кладовище – земельна ділянка, відведена у встановленому законом порядку, на якій облаштовані могили та кенотафи, а також інші меморіальні будівлі та споруди, необхідні для організації поховань та перепоховань загиблих (померлих) учасників Першої та Другої світових воєн, інших воєн та збройних конфліктів".

У зв'язку з цим абзаци п'ятий – двадцять п'ятий вважати відповідно абзацами шостим – двадцять шостим;

абзац сьомий викласти в такій редакції:

"місце почесного поховання – спеціально відведене місце для поховань та перепоховань на території кладовища чи спеціально відведена земельна ділянка за його межами, призначена для організації почесних поховань, Національне військове меморіальне кладовище, військові меморіальні кладовища, військові кладовища";

в абзаці дев'ятому слова "військове кладовище" замінити словами "сектори військових поховань";

після абзацу двадцять третього доповнити новим абзацом такого змісту:

"почесне поховання – процедура урочистого віддання почесностей під час поховання загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, забезпечували виконання службових обов'язків та присяги на вірність Українському народу, осіб, які мають особливі заслуги перед Україною відповідно до законодавства".

У зв'язку з цим абзаци двадцять четвертий – двадцять шостий вважати відповідно абзацами двадцять п'ятим – двадцять сьомим;

доповнити абзацом двадцять восьмим такого змісту:

"сектор військових поховань – спеціально відведена земельна ділянка, призначена для поховань та перепоховань на території кладовища, чи спеціально відведена земельна ділянка за межами кладовища, призначена для організації почесних поховань загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, забезпечували виконання службових обов'язків та присяги на вірність Українському народу, борців за незалежність України у ХХ столітті";

3) частини четверту і п'яту статті 14 викласти в такій редакції:

"Витрати на поховання загиблих (померлих) з числа осіб, визначених пунктами "а" – "б" частини першої цієї статті, здійснюються за рахунок коштів державного бюджету.

Витрати на поховання загиблих (померлих) з числа осіб, визначених пунктами "в" – "г" частини першої цієї статті, здійснюються за рахунок коштів місцевого бюджету";

4) статтю 15¹ викласти в такій редакції:

"Стаття 15¹. Почесне поховання на Національному військовому меморіальному кладовищі та військових меморіальних кладовищах загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, забезпечували виконання службових обов'язків та присяги на вірність Українському народу

На Національному військовому меморіальному кладовищі та військових меморіальних кладовищах здійснюють поховання з військовими почесностями загиблих (померлих):

а) військовослужбовців сил безпеки та сил оборони, поліцейських, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України;

б) військовослужбовців, яким починаючи з 2014 року присвоєно звання Герой України з врученням ордена "Золота Зірка", військовослужбовців, нагороджених орденом Богдана Хмельницького трьох ступенів, орденом "За мужність" трьох ступенів, відзнакою Президента України "Хрест бойових заслуг";

в) учасників бойових дій, визначених абзацом другим пункту 2, пунктами 19–25 частини першої статті 6 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту";

г) осіб з інвалідністю внаслідок війни, визначених пунктами 11–16 частини другої статті 7 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту";

г) військовослужбовців Збройних Сил України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, розвідувального органу Міністерства оборони України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які за рішенням відповідних державних органів були направлені для участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки або у відрядження до держав, на території яких у цей період велися бойові дії.

На Національному військовому меморіальному кладовищі та військових меморіальних кладовищах не може здійснюватися поховання зазначених у цій статті осіб, які на день смерті мали судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята у встановленому законом порядку.

Рішення про поховання осіб, визначених частиною другою цієї статті, які загинули під час безпосередньої участі у захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, на Національному військовому меморіальному кладовищі, військовому меморіальному кладовищі може бути прийнято спеціальною комісією, утвореною центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері підтримки та реалізації інтересів ветеранів війни, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Порядок організації здійснення почесних поховань та увічнення пам'яті на Національному військовому меморіальному кладовищі та військових меморіальних кладовищах визначає Кабінет Міністрів України.

Увічнення пам'яті осіб, зазначених у частині першій цієї статті, які поховані на інших кладовищах, може здійснюватися у музейному комплексі Національного військового меморіального кладовища.

Особи, зазначені у частині першій цієї статті, поховані на інших кладовищах, можуть бути перепоховані на Національному військовому меморіальному кладовищі, військовому меморіальному кладовищі у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

На Національному військовому меморіальному кладовищі може здійснюватися перепоховання видатних борців за незалежність України у ХХ столітті та, у виняткових випадках, членів їхніх сімей за рішенням спеціальної комісії, утвореної центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері національної пам'яті Українського народу, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України";

5) у назві і тексті статті 15² слова "Національне військове меморіальне кладовище" у всіх відмінках замінити словами "Національне військове меморіальне кладовище, військові меморіальні кладовища" у відповідному відмінку;

б) у статті 21:

у частині четвертій слова "або на території Національного військового меморіального кладовища" виключити;

частину сьому викласти в такій редакції:

"Перепоховання останків померлих здійснюється за рахунок коштів особи, яка ініціює перепоховання, або з інших джерел, не заборонених законодавством";

7) у статті 23¹:

назву і частину першу викласти в такій редакції:

"Стаття 23¹. Національне військове меморіальне кладовище, військові меморіальні кладовища

Національне військове меморіальне кладовище, військові меморіальні кладовища є об'єктами права державної власності, розміщуються на землях державної власності, крім земель історико-культурного призначення, за винятком кладовищ, визначених у встановленому законодавством порядку пам'ятками культурної спадщини або щойно виявленими об'єктами культурної спадщини, та не підлягають приватизації або переданню в оренду";

у частинах четвертій і восьмій слова "у сфері соціального захисту ветеранів війни" замінити словами "у сфері підтримки та реалізації інтересів ветеранів війни";

у тексті слова "Національне військове меморіальне кладовище" у всіх відмінках замінити словами "Національне військове меморіальне кладовище, військові меморіальні кладовища" у відповідному відмінку;

8) доповнити статтею 23² такого змісту:

"Стаття 23². Військові кладовища та сектори військових поховань

Для почесних поховань загиблих (померлих) осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, забезпечували виконання службових обов'язків та присяги на вірність Українському народу органи місцевого самоврядування можуть у межах існуючих місць поховання виділяти сектори військових поховань або відводити земельні ділянки для створення військового кладовища.

Порядок створення, утримання, благоустрою та охорони військових кладовищ і секторів військових поховань визначає Кабінет Міністрів України.

Порядок організації здійснення почесних поховань та увічнення пам'яті на військовому кладовищі або у секторі військових поховань визначає Кабінет Міністрів України.

На території військових кладовищ та секторів військових поховань встановлюються намогильні споруди відповідно до зразка, затвердженого органом місцевого самоврядування”;

9) статтю 27 викласти в такій редакції:

"Стаття 27. Реєстрація поховань загиблих (померлих)

Кожне поховання та перепоховання загиблих (померлих), крім випадків, визначених частиною другою цієї статті, реєструється спеціалізованим комунальним підприємством (а в разі його відсутності – виконавчим органом сільської, селищної, міської ради) у книзі реєстрації поховань загиблих (померлих), форму якої встановлює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

Кожне поховання та перепоховання загиблих (померлих) на Національному військовому меморіальному кладовищі, військових меморіальних кладовищах реєструється державною установою або державним підприємством, що належить до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері підтримки та реалізації інтересів ветеранів війни, у книзі реєстрації поховань загиблих (померлих), електронну форму якої встановлює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

У разі ліквідації кладовища книга реєстрації поховань загиблих (померлих) підлягає переданню на зберігання до архіву органу місцевого самоврядування”;

10) у частинах першій і другій статті 30 слова "військових ділянок" замінити словами "історичних військових кладовищ, секторів військових поховань".

3. У частині першій статті 4 Закону України "Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 25, ст. 191; 2025 р., № 50, ст. 219) слова "військові кладовища" замінити словами "історичні військові кладовища".

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. У зв'язку з відсутністю іншого задовільного рішення щодо розміщення Національного військового меморіального кладовища установити, що розміщення зазначеного кладовища здійснено з урахуванням положень статті 9 Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування

в Європі (м. Берн, 19 вересня 1979 року), ратифікованої Законом України "Про приєднання України до Конвенції 1979 року про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі".

3. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

- 1) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
- 2) забезпечити розроблення та затвердження плану забудови і розвитку території Національного військового меморіального кладовища;
- 3) забезпечити розроблення та реалізацію заходів, спрямованих на запобігання забрудненню, охорону та відтворення дикої флори і фауни та природних середовищ існування на території Національного військового меморіального кладовища;
- 4) розробити та затвердити нормативно-правові акти щодо застосування компенсаційних заходів, спрямованих на збереження біорізноманіття, природних середовищ існування та екосистем, у зв'язку із розміщенням Національного військового меморіального кладовища.

Президент України

м. Київ
30 квітня 2026 року
№ 4869-IX

В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ